

Міністерство освіти і науки України

ОДЕСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ БУДІВНИЦТВА ТА АРХІТЕКТУРИ

Інститут гідротехнічного будівництва та цивільної інженерії
Кафедра машинобудування

СИЛАБУС
ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ – ВК7
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ЕКОНОМІЧНІ ЗВ'ЯЗКИ ТА ЗОВНІШНЬО-ЕКОНОМІЧНА
ДІЯЛЬНІСТЬ НА ТРАНСПОРТІ

Освітній рівень	перший (бакалаврський)	
Програма навчання	вибіркова	
Галузь знань	27	Транспорт
Спеціальність	275	Транспортні технології (на автомобільному транспорті)
Освітня програма	Транспортні технології (на автомобільному транспорті)	
Обсяг дисципліни	4,0 кредитів ECTS (120 академічних годин)	
Види аудиторних занять	лекції, практичні заняття	
Індивідуальні та (або) групові завдання	Контрольна робота	
Форми семестрового контролю	Залік	

Викладач: Мінакова Світлана Михайлівна, д.е.н., проф., професор кафедри машинобудування, Smmnkiv@gmail.com

В процесі вивчення даної дисципліни здобувачі вищої освіти **ЗНАЙОМЛЯТЬСЯ З ОСНОВНИМИ ПОНЯТТЯМИ ЕКОНОМІЧНИХ**

ЗВ'ЯЗКІВ ТА ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ НА ТРАНСПОРТІ.

Наприклад: Уміння планувати, прогнозувати та контролювати транспортні операції зовнішньоекономічного характеру.

Передумовами для вивчення дисципліни «Економічні зв'язки та зовнішньоекономічна діяльність на транспорті» є набуття теоретичних знань та практичних навичок за такими дисциплінами: «Транспортні засоби»; «Транспортно-експедиційна діяльність»; «Економіка та планування роботи підприємства»; «Транспортна географія»; «Логістика»; «Логістичний менеджмент».

Метою викладання навчальної дисципліни «Економічні зв'язки та зовнішньоекономічна діяльність на транспорті» є формування та закріплення у студентів комплексу знань, що стосуються зовнішньоекономічної діяльності транспортних підприємств та формування ними ефективних зовнішньоекономічних зв'язків в умовах глобалізації та інтернаціоналізації економіки.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми «Транспортні технології (на автомобільному транспорті)» здобувачі вищої освіти:

повинні знати:

- основні терміни та визначення навчального курсу;
- теоретичні аспекти зовнішньоекономічної діяльності, її принципи, прийоми, методи аналізу та оцінки здійснення;
- діяльність міжнародних організацій, які регулюють питання розвитку зовнішньоекономічної діяльності;
- особливості організації зовнішньоекономічної діяльності у сучасних умовах розвитку національної економіки;
- систему показників, які характеризують позиції України на світовому рівні; особливості державного регулювання зовнішньоекономічної діяльності, складові системи державного регулювання зовнішньоекономічної діяльності в Україні, його мету та основні завдання;
- специфіку митнотарифного регулювання зовнішньоекономічної діяльності в Україні, сутність митного тарифу, його сутність та види;
- особливості застосування нетарифних методів регулювання зовнішньоекономічної діяльності;
- методи та прийоми оподаткування зовнішньоекономічної діяльності підприємства;
- фактори формування кон'юнктури товарних та галузевих ринків;
- систему показників ефективності експортно-імпортних операцій;

- основні категорії і принципи ЗЕД, що характеризують проблему, яка досліджується;
- види зовнішньоекономічних операцій, форми і методи міжнародної торгівлі, особливостей ціноутворення на світовому ринку, валютно-фінансових розрахунків, форм зовнішньоекономічного співробітництва;
- систему державного регулювання ЗЕД;
- основні нормативні акти щодо питання регулювання зовнішньоекономічної діяльності суб'єктів підприємницької діяльності в Україні;
- особливості складання зовнішньоекономічних договорів (контрактів);

повинні вміти:

- знаходити та використовувати інформацію для здійснення ефективної зовнішньоекономічної діяльності;
- аналізувати ключові проблеми на підприємстві при здійсненні зовнішньоекономічної діяльності;
- оцінювати позиції підприємства, регіону, галузі, України на світовому рівні та обґрунтовано приймати управлінські рішення щодо подальшого здійснення зовнішньоекономічної діяльності;
- користуватися нормативно-правовою базою регулювання зовнішньоекономічної діяльності України;
- розраховувати митну вартість товару складати конкурентний лист; обчислювати обов'язкові податки при здійсненні зовнішньоекономічної діяльності;
- використовувати переваги при здійсненні зовнішньоекономічної діяльності в рамках міжнародних угод;
- приймати обґрунтовані управлінські рішення щодо здійснення зовнішньоекономічної діяльності на основі результатів маркетингових досліджень зовнішнього ринку;
- розраховувати ефективність зовнішньоекономічної діяльності підприємства та окремих зовнішньоекономічних угод (експортних, імпортних, бартерних, орендних тощо);
- розраховувати митні платежі; складати зовнішньоекономічний договір (контракт); користуватися термінами ІНКОТЕРМС;
- визначати інтегральний ефект діяльності спільного підприємства; оцінювати та робити висновки щодо ефективності укладених зовнішньоекономічних угод;

повинні володіти:

– знаннями сутності зовнішньоекономічної діяльності підприємства, цілей, мотивів і передумов її виникнення, правового та економічного середовища розвитку, видів та форм ЗЕД підприємства, принципів укладання та виконання угод, аналізу та оцінки основних економічних процесів у міжнародній економічній системі, нормативно-правової бази регулювання зовнішньоекономічної діяльності в Україні, теоретичних знань щодо здійснення зовнішньоекономічної діяльності;

– знаннями та практичними навичками економічної природи комерційних операцій на зовнішніх ринках, проведення економічного аналізу ЗЕД підприємства, визначення її ефективності, здійснення зовнішньоекономічної діяльності підприємств щодо застосування емпіричних та статистичних даних, інформаційної бази даних для аналізу стану світового економічного середовища з метою вибору стратегії виходу на зовнішні ринки, комплексного підходу до розуміння механізму проходження вантажів через митний кордон України, укладання зовнішньоекономічного контракту згідно з діючою нормативно-правовою базою;

– культурою сучасного економічного мислення, методологічними підходами щодо аналізу та оцінки ефективності зовнішньоекономічної діяльності; методиками проведення аналізу щодо вибору найоптимальніших для підприємств умов співпраці з іноземним контрагентом.

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назви тем	Кількість годин			
		лекції	практичні	лабораторні	самостійна
1, 2	Роль зовнішньоекономічної діяльності у розвитку національної економіки: напрями та показники розвитку	4	6	–	6
3, 4	Система регулювання ЗЕД в Україні: митно-тарифне регулювання та загальнодержавні податки	4	4	–	6
5	Нетарифне регулювання ЗЕД в Україні	2	–	–	6

№ з/п	Назви тем	Кількість годин			
		лекції	практичні	лабораторні	самостійна
6, 7	Валютне регулювання та банківське обслуговування автотранспортного підприємства в ЗЕД	4	4	–	6
8	Форми виходу автотранспортного підприємства на зовнішні ринки	2	–	–	6
9, 10	Дослідження ринку та формування системи ціноутворення у ЗЕД автотранспортного підприємства	4	6	–	6
11, 12	Транспортне обслуговування ЗЕД. Структура та зміст контракту.	4	6	–	6
13	Економічний аналіз зовнішньоекономічної діяльності підприємства	2	–	–	6
14	Ризики ЗЕД та їх страхування	2	4	–	6
15	Зовнішньоекономічна діяльність на території вільних економічних зон	2	–	–	6
	Всього	30	30	–	60

Критерії оцінювання та засоби діагностики

Мінімальний та максимальний рівень оцінювання щодо отримання «заліку» за навчальною дисципліною «Економічні зв'язки та зовнішньоекономічна діяльність на транспорті» складає 60 та 100 балів відповідно, і може бути досягнений наступними засобами оцінювання:

Засоби оцінювання		Мінімальна кількість балів	Максимальна кількість балів
Вид контролю	Кількість у семестрі		
Контрольна робота	1	5	15
Практичні роботи (виконання та захист)	6	15	30
Аудиторна контрольна робота	1	10	15
Контроль знань:			
Підсумковий (семестровий) контроль знань	1	30	40
Разом		60	100

З дисципліни передбачено виконання контрольної роботи в одному семестрі.

Контрольна робота. Навчальним планом передбачено виконання контрольної роботи з дисципліни «Економічні зв'язки та зовнішньоекономічна діяльність на транспорті». Зміст роботи пов'язаний із закріпленням теоретичних питань програми дисципліни «Економічні зв'язки та зовнішньоекономічна діяльність на транспорті», містить у собі три теоретичних питання.

Методичні рекомендації до виконання контрольної роботи наведені в [2].

Два рази за семестр проводяться експрес контроль знань – **стандартизовані тести** (20 тестових питань), наприклад:

1. До функції зовнішньоекономічного відділу не відносять:

- а) посередницьку діяльність;
- б) прогнозування ринкової кон'юнктури;
- в) укладання контрактів
- г) реклама і просування товарів.

2. ЗЕД здійснюється на підставі:

- а) Закону «Про зовнішньоекономічну діяльність»;
- б) Закону «Про порядок здійснення розрахунків в іноземній валюті»;
- в) Закону «Про іноземні інвестиції»;
- г) всіх перелічених Законів.

Підсумковий контроль знань проводиться для студентів, що не змогли з будь яких причин набрати необхідну кількість балів, або для студентів, що бажають збільшити вже набрану кількість балів. Підсумковий контроль знань здійснюється у вигляді усної бесіди з викладачем (комісією викладачів) по тематиці навчальної дисципліни.

Рекомендовані джерела інформації

1. Закон України «Про зовнішньоекономічну діяльність». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/959-12>.
2. Методичні рекомендації з дисципліни «Економічні зв'язки та зовнішньоекономічна діяльність на транспорті» до виконання контрольної роботи для студентів, що навчаються за освітньо – професійною програмою «Транспортні технології (на автомобільному транспорті)» підготовки бакалаврів із галузі знань 27 – «Транспорт» за спеціальністю 275 – «Транспортні технології (на автомобільному транспорті)» / К. Ю. Соколюк, Т. В. Волобуєва; Одеська державна академія будівництва та архітектури. – Одеса: ОДАБА, 2021. – 17 с.
3. Зовнішньоекономічна діяльність підприємства: практикум: навч. посіб. / Л. О. Чернишова, В.О. Козуб, Л. Л. Носач, К. Ю. Величко, О. І. Печенка. – Х. «Видавництво Форт». 2017. 238 с.
4. Хрупович С.Є. Зовнішньоекономічна діяльність підприємства: навчальний посібник для студентів усіх форм навчання напряму підготовки 6.030504 «Економіка підприємства», спеціальності: 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» / Світлана Хрупович. – Тернопіль, 2017. 137с.
1. Зовнішньоекономічний менеджмент : навч. посібник / [І. І. Дахно, Г. В. Бабіч, В. М. Барановська та ін.] ; за ред. І. І. Дахна. - К. : Центр учбової літератури, 2012. - 568 с.;
2. Структурна переорієнтація зовнішньої торгівлі у системі факторів економічного зростання: монографія / [А. А. Мазаракі, Т. М. Мельник, В. В. Юхименко та ін.] ; за заг. ред. А. А. Мазаракі ; М-во освіти і науки, молоді та спорту України, Київський нац. торг.-екон. ун-т. - К. : КНТЕУ, 2011.;
3. Гроші та кредит : підручник / [М. І. Савлук, А. М. Мороз, І. М. Лазепко та ін.] ; за наук. ред. М. І. Савлука ; М-во освіти і науки, молоді та спорту України, ДВНЗ "Київський нац. екон. ун-т ім. Вадима Гетьмана". - 6-те вид., переробл. і доповн. - К. : КНЕУ, 2011. - 590 с.;
4. Міжнародна торгівля : підручник / [Ю. Г. Козак, Н. С. Логвінова, М. І. Захарченко та ін.] ; за ред. Ю. Г. Козака, Н. С. Логвінової, М. І. Барановської. - 4-те вид., переробл. та доповн. - К. : Центр учбової літератури, 2011. - 510 с.;

5. Структурна переорієнтація зовнішньої торгівлі у системі факторів економічного зростання : монографія / [А. А. Мазаракі, Т. М. Мельник, В. В. Юхименко та ін.] ; за заг. ред. А. А. Мазаракі ; М-во освіти і науки, молоді та спорту України, Київський нац. торг.-екон. ун-т. - К. : КНТЕУ, 2011. - 651 с.;
6. Міжнародна економічна діяльність України: навч. посібник / С.В.Бестужева; М-во освіти і науки України, Харк. нац. екон. ун-т. - Харків : Вид-во ХНЕУ, 2010. - 212 с.;

Додаткова

1. ООН; Конвенція про договір міжнародного автомобільного перевезення вантажів (КДПВ). Міжнародний документ від 19.05.1956;
2. ООН; Конвенція про дорожній рух. Міжнародний документ від 08.11.1968;
3. ООН; Конвенція про дорожні знаки та сигнали. Міжнародний документ від 08.11.1968;
4. ООН; Конвенція про договір міжнародного автомобільного перевезення пасажирів і багажу (КАПП). Міжнародний документ від 01.03.1973;
5. ООН; Європейська угода про міжнародні автомагістралі. Міжнародний документ від 15.11.1975;